

UPPSALA
UNIVERSITET

Hur får vi ett hållbart inkluderande arbetsliv och en stabil sjukfrånvaro?

Eva Vingård

Professor emeritus, leg läkare

Arbets- och miljömedicin, Uppsala

*Healthy organizations are not
created by accident!*

Grawitch et al, 2006

Arbetsmiljölagen (1977:1160): ”Arbetsgivaren ska vidta alla de åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall”

AFS 2015:4

- Organisatorisk och social arbetsmiljö
 - Arbetsmiljöverkets författningssamling

1. Arbete är generellt bra för
hälsan

- **Arbetet försörjer oss**
- **Arbetet strukturerar tiden**
- **Arbetet skapar mening**
- **Arbetet ger status och identitet**
- **Arbetet uppmuntrar till aktivitet och kreativitet**

2. De arbeten som inte är bra för
hälsan ska reformeras

Arbetets betydelse för hälsan

Hittills publicerade rapporter från SBU inom ramen för uppdraget

Andra producenter av kunskapsöversikten om arbete och hälsa är Arbetsmiljöverket, Forte, AFA Försäkring, Folkhälsomyndigheten, m.fl. Snart även den nya myndigheten MYNAK

3. Främjande hälsoarbete och prevention är att föredra och dessutom lönsamt

Faktorer som främjar psykisk hälsa och välbefinnande

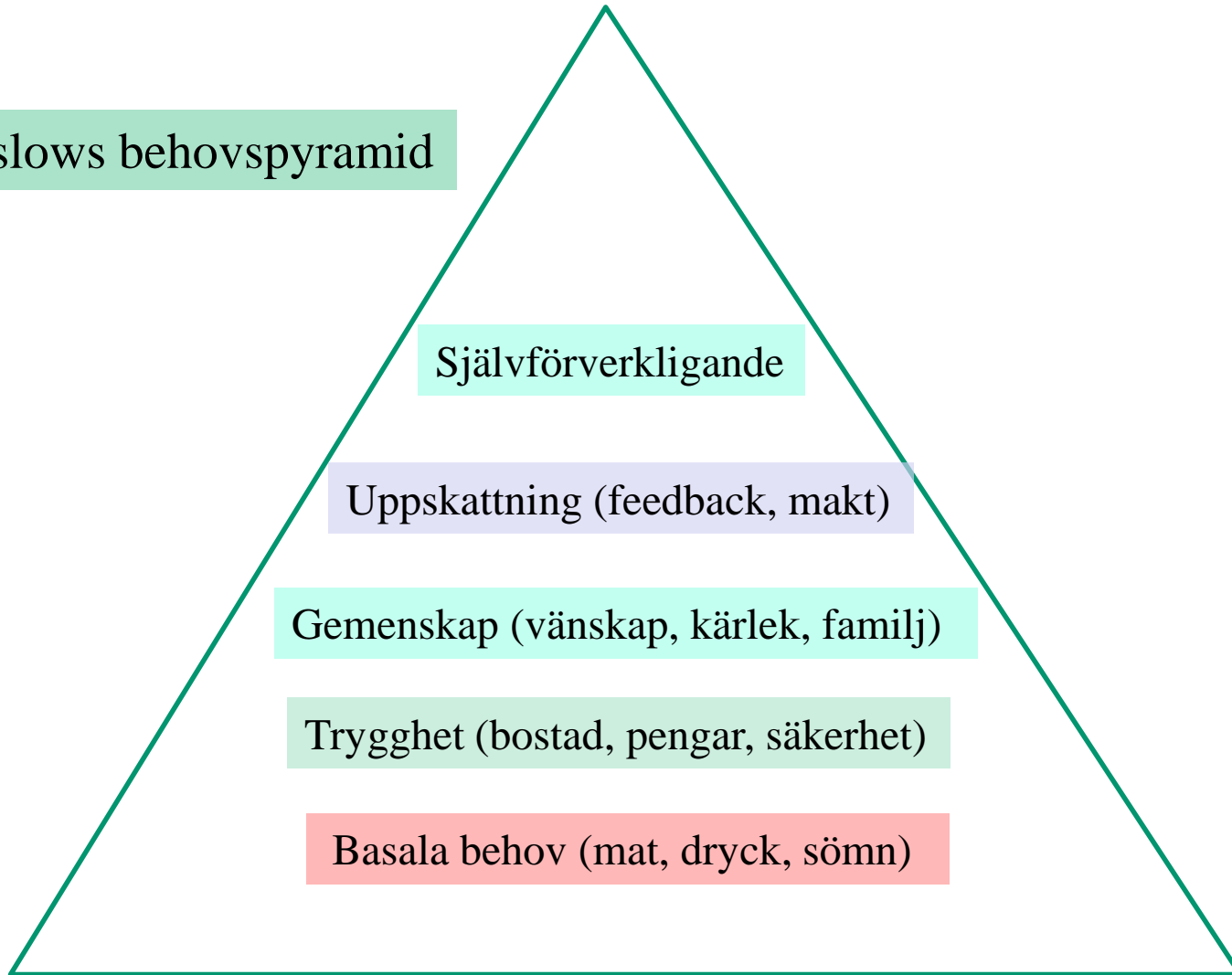
- Gott ledarskap (rättvist, stödjande, inkluderande)
- Chefen måste själv må bra
- Kontroll i arbetet (inflytande, stimulans)
- Balans mellan arbetsinsats och belöning
- Tydliga mål och tillräckliga resurser
- Anställningstrygghet
- Balans mellan arbete och fritid.

Motivation

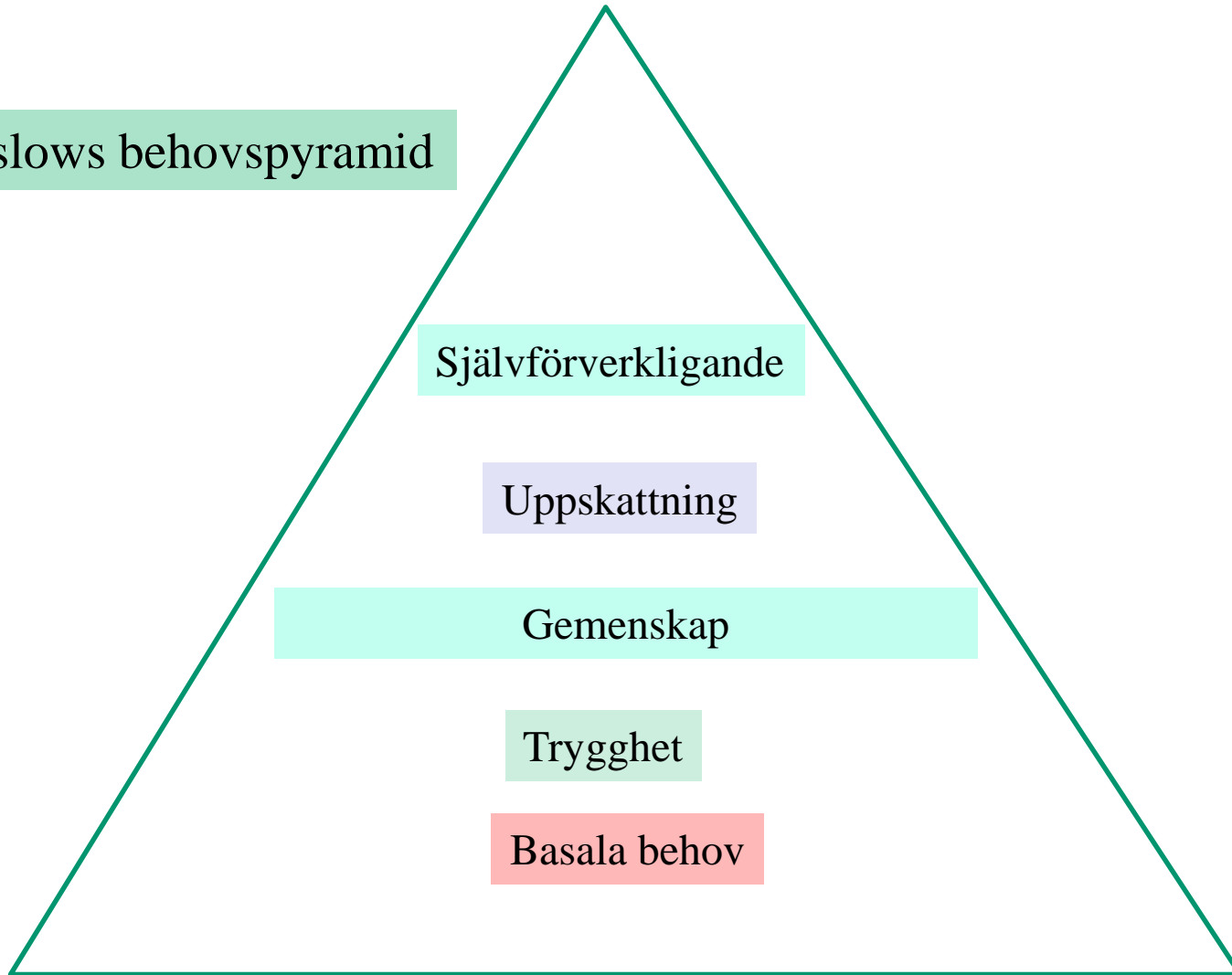
- Trivsel med arbetet och arbetsuppgifterna
- Möjlighet till utveckling
- Nyfikenhet
- Erkännande och uppmärksamhet
- Goda relationer
- Ansvar och autonomi

”Arbetsmiljön måste tillåta mig att utöva mitt yrke”

Maslows behovspyramid

Maslows behovspyramid

Maslows behovspyramid på jobbet

Våga nytt, gå vidare,
övervinna rädslor, bli mentor

Feed-back, stolthet, vidareutbildning,

Bra kollegor, delaktighet, roligt på jobbet, kaffemaskin

Säkerhet, mål/medel/ansvar, rutiner, kompetens

Finns ett arbete, lön, arbetstid, avtal, återhämtning, teknik fungerar

4. Tag vara på seniorerna

“ Jag var en ikon” säger Diane von Furstenberg “ Nu i min tredje akt i livet är jag ett orakel. Jag är en gammal kvinna. Jag har massor av erfarenhet. Det finns ingenting som jag inte gjort. Så kom till mig för att få råd!”

Socialdepartementets delegation för senior arbetskraft

Att gå i pension eller inte gå i pension ?

Arbetsmiljö

- Ergonomisk
- Organisatorisk
- Social

Hälsa

Ekonomi

Social gemenskap

Stimulerande arbete

Andra prioriteringar

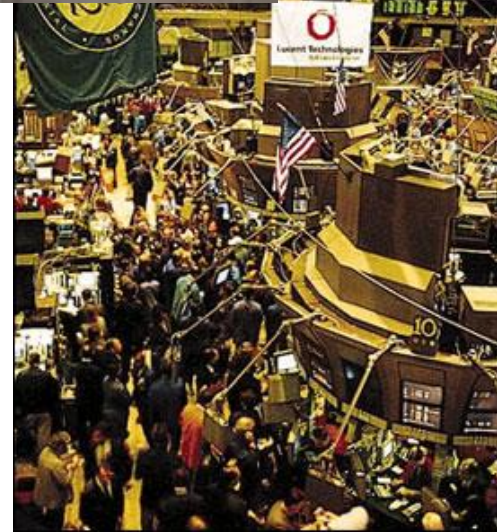
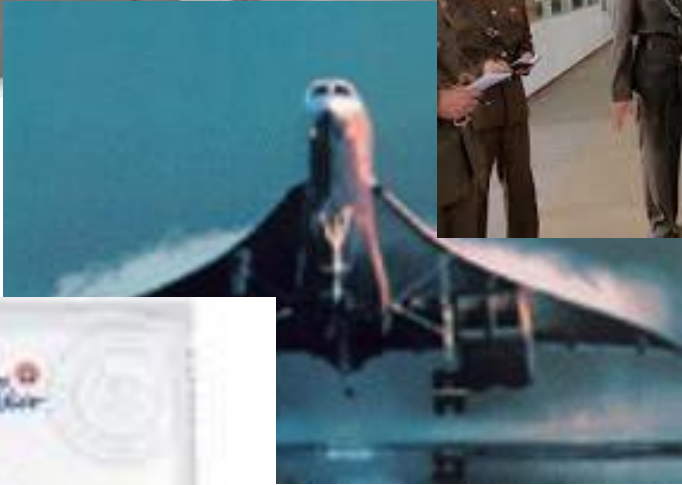
5. Gör övergång mellan yrken
rimlig och exit från arbete värdigt

Stress

Vad är stress?

Stressen hjälper oss att överleva

Reaktioner på stress

- Problemlösning

Reaktioner på stress

- Problemlösning
- Flykt eller strid
- Spela död

6. Problemlösning är det första och viktigaste steget för att komma åt skadlig stress

7. Rehabilitering med målet
”Återgång i arbete” kräver direkt
och snabb kontakt med
arbetsgivaren

Kommunikation är viktigt!

Samverkan är inte samma sak

Kommunikation är viktigt!

Samverkan är inte samma sak

- Meningsfullt
- Begripligt
- Hanterbart

» *Aaron Antonowsky*

8. Inför positiva skyddsronder

8. Inför positiva skyddsronder

Vad är det bästa med min arbetsplats?

Vad behövs för att den ska bli ännu bättre?

Vad kan jag göra redan i dag för att den ska bli bättre?

9. Finslipa den goda
administrationen och skrota den
dåliga

10. Lite civil olydnad mot
tokerier skadar sällan

Friska organisationer uppstår inte av en slump

1. Arbete är generellt bra för hälsan
2. De arbeten som inte är bra för hälsan ska reformeras
3. Främjande hälsoarbete och prevention är att föredra och dessutom lönsamt
4. Tag vara på seniorerna
5. Gör övergång mellan yrken rimlig och exit från arbete värdigt
6. Problemlösning är det första och viktigaste steget för att komma åt skadlig stress
7. Rehabilitering med målet ”Återgång i arbete” kräver direkt och snabb kontakt med arbetsgivaren
8. Inför positiva skyddsronder
9. Finslipa den goda administrationen och skrota den dåliga
10. Lite civil olydnad mot tokerier skadar sällan